

VÁLASZ ADÓ

2016/4. ÁPRILIS

Új törvény a behajtási költségátalányról

Így segíthet családtag, barát

Cirkáló NAV-ellenőrök

Az örök klasszikus: áfás vagy sem?

Kérdések és válaszok

Kedves Olvasó!

Külön törvényt alkotott az Országgyűlés a múlt hónapban a behajtási költségátalányra vonatkozó szabályokról, amelyek a korábbiaktól teljesen eltérő logika mentén írnak elő szankciót a késedelmes fizetésekre. Az új törvény március 24-étől lépett hatályba, de az abban foglalt új rendelkezéseket visszamenőlegesen is alkalmazni kell.

Állandóan felmerülő jogértelmezési kérdés, hogyan lehet különbséget tenni az ellenérték és az ellenértéknek nem minősülő, áfa hatályán kívüli fizetés között. Cikkünkben összefoglaltuk, forgalmi adózás szempontjából miként kezelendők az egyes, szerződést biztosító mellékkötelek, mint a foglaló, a kötbér, az óvadék, a garancia.

A biztosított mezőgazdasági őstermelőknek már csak néhány napjuk van, hogy összesítsék 2015. évi bevételüket az első negyedéves (1658-as) bevallásuk április 12-éig történő benyújtása érdekében. A bevallás kitöltése nem kis fejtörést okoz az érintettek és könyvelők számára.

Rendre felmerülő kérdés, hogy családtag vagy akár egy barát, ismerős hogyan segíthet be otthon vagy a vállalkozásban jogszerű formában. Cikkünkben részletezzük, hogyan lehet családtagot, ismerőst foglalkoztatni, mikor beszélünk munkaviszonyról, mikor létesíthető megbízási jogviszony.

A sorozatos adóellenőrzések miatt több magánszemély és cég is úgy döntött: megváltoztatja a lakóhelyét, székhelyét, hogy megpróbálja elkerülni a NAV újabb vizsgálatát. Az adóhatóság azonban előállt egy új intézkedéssel, amellyel költözések ellenére a jövőben is az érintett adózók előéletét jól ismerő adóhatóságok tudják vizsgálni az ellenőrzésekbe már belefáradt cégeket és magánszemélyeket.

Szerkezetkész, félkész, kulcsrakész lakóépület: nem mindegy, hogy 5 vagy 27 százalékos áfa rakódik-e az értékre. Értelmezzük a jogszabályokat és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal tájékoztatóját.

Az intézmény alapját a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló 2011/7/EU irányelv képezi, amely azt hivatott biztosítani, hogy a vállalkozások határon átnyúló ügyletei ne járjanak nagyobb kockázatokkal, mint a belöldi ügyletek. Az irányelv késedelmes fizetés esetén általánosan lehetővé teszi a jogosultaknak (hitelezőknek), hogy előzetes felszólítás nélkül folyamodjanak késedelmi kamat felszámításához.

Az irányelv 6. cikke rendelkezik a késedelemhez kapcsolódó behajtási költségek megtérítéséről. E szerint a tagállamok biztosítják, hogy ha a kereskedelmi ügyletekben késedelmi kamat válik esedékessé, a hitelező jogosult az adóstól legalább 40 eurós általánost követelni. A 6. cikk második bekezdése szerint az általános összeg külön felszólítás nélkül, a jogosult számára felmerült behajtási költségekért kártérítésként válik esedékessé.

Az irányelv Magyarországon a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi törvényben (1959-es Ptk.) köszönt vissza először 2013. július 1-jétől, majd az új Ptk. része lett. A magyarországi szabályozás megközelítése azonban fordított az irányelvhez képest, azaz az adós kötelezettségéről rendelkezik, szemben az irányelvvel, amely a hitelezőnek adott jogot az általánost követelésére.

A Ptk. szerint „ha a vállalkozások közötti szerződés esetén a kötelezett – illetve szerződő hatóságnak nem minősülő vállalkozással kötött szerződése esetén a szerződő hatóság – fizetési késedelembe esik, köteles a jogosultnak a követelésbehajtással kapcsolatos költségei fedezésére 40 eurónak megfelelő forintösszeget megfizetni. Ebből adódott az első jelentős megközelítési eltérés és probléma, hiszen az irányelv a jogosult hitelező döntési kompetenciája mellett a jogosult jogairól rendelkezett, a kötelezett megfelelő információk birtokába juthatott. Míg a magyar szabály a kötelezettre írt elő olyan kötelmet, amelynek az érvényesítése a másik féltől (a jogosulttól) függött.

A kötelezettet eleve egyfajta objektív behajtási költségátalány terhelte, hiszen a költségátalányt kizáró, vagy 40 euró alatti szerződéses kikötés semmisnek számított, ugyanakkor a kötelezett a hitelezőtől függő

Behajtási költségátalány: új törvény, visszamenőleg

Új törvényt kell alkalmazni március 24-étől a fizetési késedelmeknél. Ismertetjük, mi volt a probléma a behajtási költségátalány

lány korábbi előírásaival, s mik a visszamenőleg érvényesítendő új szabályozás elemei.

Március 23-án, a Magyar Közlöny 39. számában jelent meg a 2016. évi IX. törvény a behajtási költségátalányról, amit visszamenőlen is alkalmazni kell.

adózóna

ELVESZETT A BEVALLÁSOK ÚTVESZTŐJÉBEN?
AZ ADÓZÓNÁVAL KÖNNYEDÉN KITALÁL!

RENDELJEN MOST, MINDEN KÉRDÉSÉRE VÁLASZT KAP!

Előfizetőink között egy 2 személyes wellness utalványt sorsolunk ki a gárdonyi Vital Hotel Nautis**** jóvoltából.

RÉSZLETEK

információs helyzetbe került. Többször vitatottá vált ugyanis az irányelvnek az a rendelkezése, mely szerint a behajtási költségátalány feltétel nélkül megilleti a hitelezőt, de a hitelező lemondhat erről. A döntésig pedig a kötelezett függő helyzetben van, amelynek hossza ugyanakkor nem volt szabályozva.

Ez utóbbi bizonytalan információk helyzet számviteli leképezésére született szabály szerint egyéb ráfordításként kellett elszámolni minden mérlegkészítésig ismertté vált – a mérlegfordulónap előtti időszakhoz kapcsolódó – behajtási költségátalányt (a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Sztv.) 81. § (2) bekezdés b) pontja). A jogosult ezzel szemben az óvatosság elvét követve csak akkor köteles feltüntetni a tárgyévhez vagy az azt megelőző évekhez kapcsolódó behajtási költségátalányt a könyveiben egyéb bevételként, ha azt a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg is rendezték (Sztv. 77. § (2) bekezdés b) pontja).

Ha pedig a jogosult a behajtási költségátalányt nem érvényesíti (lemond róla, elengedi), akkor az nem is szerepel a bevételei között, és nincs ajándékozásiilleték-következménye sem. Ilyenkor – ha a költségátalány összegének beérkezése előtt a jogosult kifejezett nyilatkozással lemond annak összegéről – a kötelezett a behajtási költségátalány összegét kivezeti a kötelezettségek közül, és annak összegét az egyéb bevételek (korábban a rendkívüli bevételek) között mutatja ki (Sztv. 77. § (3) bekezdés l) pont, 2016. év előtti a 86. § (3) bekezdés h) pontja alapján).

Az adminisztrációs feladatok a fentiekkel nem értek véget a kötelezett oldalán, ugyanis az illetéktörvény alapján levezethető, hogy az ajándékozási illeték tárgyát képező vagyonszerzést az állami adóhatósághoz 30 napon belül be kell jelenteni. Ennek elmulasztása pedig jelentős bírsággal járhat.

A nagy mennyiségű adminisztrációs többletmunka mellett sok olyan kötelezettség került a könyvekbe, amelyekről a piaci szereplők közötti üzleti kapcsolat alapján nagy biztonsággal lehet valószínűsíteni, hogy azokat a jogosultak nem fogják felszámítani, ugyanakkor, különösképp a kkv-szektor – egyes esetekben kötelező – tökerendezése kapcsán csak erősítették ezen vállalkozások tőkehiányos állapotát, illetve helytelenül mutatták a vállalkozás tőkéjét.

Olyan esetek is előfordultak, hogy a felek többszörös részletfizetésben állapodtak meg, és az egyes részletek után bekövetkező párnapos késedelem esetén többször is könyvelni kellett a behajtási költségátalányt, az egyes részletek nagyságától függetlenül.

Az előzők nyomán – a szakmai érdekvéköpiseletek javaslatait is figyelembe véve

– született meg a behajtási költségátalányról szóló külön törvény, s egyben hatályon kívül helyezték a Ptk. vonatkozó rendelkezéseit. A Ptk.-n kívüli – külön törvényben történő – szabályozás előnye az is, hogy ha a jelentős viták kapcsán az Európai Bizottság kötelezettségsgései eljárását indítaná, akkor ez már nem a Ptk.-t érintené.

A behajtási költségátalányról szóló 2016. évi IX. törvény (Btv.) az irányelv logikáját követi, amikor áthelyezi a szabályozás vonatkozási pontját az információval és döntési joggal rendelkező hitelező oldalára. A jogosult a követelése behajtásával kapcsolatos költségei fedezetéül 40 eurónak megfelelő, a Magyar Nemzeti Bank – késedelem kezdőnapján érvényes – hivatalos deviza-középárfolyama alapján meghatározott forintösszegre tarthat igényt.

Er szerint tehát a hitelező külön fizetési felszólítás nélkül jogosult a behajtási költségátalányra, de ez nem jelenti azt, hogy ezzel kötelező élnie. A jogosultság fennállásától bizonyos értelemben független kérdés a behajtási költségátalány iránti követelés érvényesítésének, esedékességének kérdése. Annak érdekében, hogy a kötelezett ne legyen túl hosszú ideig bizonytalanságban, hogy a jogosult ténylegesen igényli-e a behajtási költségátalány megfizetését, az új törvény előírja, hogy a követelés érvényesítéséhez a késedelem bekövetkezésétől számított egy éves jogvesztő határidőn belül van csupán lehetőség.

A követelés teljesítésének így kettős esedékességi időpontja van: önkéntes teljesítés esetén ennek az időpontja számít. Ha az önkéntes teljesítésre mégsem kerül sor, de a jogosult igényt tart a behajtási költségátalányra, akkor azt érvényesítenie kell. A követelés esedékességének időpontja ebben az esetben a teljesítésre való első felszólítás időpontja. Ilyenkor is fontos az, hogy a behajtási költségátalányt a kötelezett késedelembe esése napjától számított egy éves jogvesztő határidőn belül lehet érvényesíteni.

Pontosították a jogalkotók azt is, hogy milyen ügyletekre vonatkozik a behajtási költségátalány. Egyfelől a vállalkozások közötti, valamint a vállalkozás és a szerződő hatóság közötti kereskedelmi ügyletekre, másfelől pedig ezen ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként teljesített valamennyi fizetésre kiterjed.

Új elem, hogy a törvény hatálya az irányelvnek megfelelően csak az érintett jogalanyok kereskedelmi ügyletekből eredő pénzköveteléseinek teljesítésére vonatkozik. Nem terjed ki például a fogyasztók egymás közti és a fogyasztók és a vállalkozások közötti ügyletekre. Kereskedelmi ügyletnek e szerint a

vállalkozások, illetve vállalkozások és a szerződő hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek minősülnek, amelyeknek a tárgya fizetés ellenében áruk adásvétele vagy szolgáltatások nyújtása.

Az előzőeknél vállalkozásnak számít a szerződő hatóságnak nem minősülő, önálló gazdasági vagy szakmai tevékenységet folytató szervezet, még ha az adott tevékenységet egyetlen személy végzi is. Tehát az egyéni vállalkozó is annak számíthat.

Az új törvényben is szerepel az a kitétel, hogy a vállalkozás, illetve a szerződő hatóság a behajtási költségátalány megfizetésére nem köteles, ha az erre irányuló igény érvényesítése során a késedelmét kimenti. Továbbra is köti a jogszabály, hogy a behajtási költségátalányt kizáró vagy azt 40 eurónál alacsonyabb összegben meghatározó szerződési kikötés semmis, valamint a behajtási költségátalány megfizetésére irányuló kötelezettség teljesítése nem mentesíti a késedelem egyéb jogkövetkezményei alól, valamint a kártérítésbe a behajtási költségátalány összege beszámít.

A behajtási költségátalányról szóló törvény március 24-étől lépett hatályba, de azzal a céllal, hogy segítse a 2015. évi rendezetlen ügyek lezárását is. Ezért a hatálybalépését megelőzően kötött kereskedelmi ügyletből eredő fizetési kötelezettség teljesítésének késedelme esetén is alkalmazni kell az új szabályokat, azzal a sajátossággal, hogy a törvény hatálybalépésekor fennálló késedelem esetén a behajtási költségátalány érvényesítésére megszabott jogvesztő határidőt e törvény hatálybalépésétől kell számítani.

Számviteli szabályokat illetően egy átmeneti rendelkezést fogalmaz meg a törvény azokra, akik a könyvekben a korábbi előírások figyelembevételével kimutattak behajtási költségátalány miatti kötelezettséget: a jogosult által ezen időpontig nem követelt behajtási költségátalány miatti kötelezettségeiket az egyéb bevételekkel szemben kell megszüntetni. Ezzel mentesülnek a számviteli és adózási szempontú önellenőrzés alól is.

Szolnoki Béla, adószakértő, könyvvizsgáló

Foglaló, kötbér, óvadék, garancia: áfás, vagy nem?

Állandóan felmerülő jogértelmezési kérdés, hogyan lehet különbséget tenni az ellenérték és az ellenértéknek nem minősülő, áfa hatálya kívüli fizetés között. Cikkünkben összefoglaltuk, forgalmi adózás szempontjából miként kezelendők

az egyes, szerződést biztosító mellékkötelek, mint a foglaló, a kötbér, az óvadék, a garancia.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXVII. törvény (továbbiakban áfatörvény) 6. paragrafusának (1) bekezdése szerint gazdasági tevékenység valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik, ellenérték pedig bármilyen vagyoni előny, ideértve a meglévő követelés mérséklésére elismert vagyoni értéket is, de ide nem értve a kártérítést.

A fentiekből az ellenértékre vonatkozóan két egyértelmű szabály is levezethető: gazdasági tevékenységről csak akkor beszélhetünk, ha az ellenérték elérésére irányul, s a kártérítés nem lehet áfás. (Ez viszont nem azt jelenti, hogy minden más vagyoni előny rendelkezésre bocsátása áfás lenne).

Bár a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) újra fogalmazta a szerződést biztosító mellékkötelezettségeket, amelyek dogmatikailag továbbra is két csoportba sorolhatók. Az első csoportba a szerződés megerősítésére irányuló biztosítékok tartoznak: foglaló, kötbér, jogvesztés kikötése, tartozás elismerése, jótállás. A második csoportot a teljesítési képesség biztosítékai képezik: óvadék, zálogjog, jogok és követelések átruházása, engedményezés, fedezet lekötése és annak igazolása, bankgarancia, kezesség.

Forgalmi adózási szempontból azon mellékkötelezettségek érdekesek, amelyekben tényleges fizetési kötelezettség áll be a terméket beszerző, szolgáltatást megrendelő fél részéről. Ezen mellékkötelezettségek az alábbiak lehetnek: foglaló, kötbér, óvadék, bankgarancia/garancia.

Foglaló

A foglaló a szerződés megkötésekor adott pénzüsszeg vagy más dolog, amely teljesítés esetén beleszámít a vételárba, azaz az ellenértékbe. A nem teljesítés esetére eltérő jogkövetkezmények vonatkoznak: a nem teljesítésért felelős fél az adott foglalt elveszíti, a kapott foglalt pedig kétszeresen adja vissza. Ha a nem teljesítésért egyik fél sem felelős, vagy mindkettő az, a foglaló visszaszár.

Forgalmi adózási szempontból tehát az számít, hogy a megfizetett pénzüsszeg beleszámít-e az ügylet ellenértékébe. A foglaló Ptk.-beli fogalma alapján, ha a szerződést teljesítik, a tartozás a foglaló összegével csökken, az egyértelműen beletartozik az ellenértékbe. Így a foglaló – tekintve, hogy

annak megfizetésére a teljesítést megelőzően kerül sor – előlegként az adó alapjába tartozik.

Tekintettel arra, hogy a foglaló az ügylet teljesítésekor a vételárba beszámítandó szerződést biztosító mellékkötelezettség, annak megítélésénél az előlegre (a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás teljesítését megelőzően az ellenértékbe beszámítandó pénzüsszeg fizetése) vonatkozó rendelkezéseket kell irányadónak tekinteni – foglal állást az adóhatóság az „Előleg vagy foglaló fizetésével biztosított ügylet meghíusulásának hatása az áfára, a meghíusult ügylet előlegének beszámítása egy másik teljesítés ellenértékébe” című tájékoztatójában, amely ugyan a korábban hatályos áfatörvényre hivatkozik, de logikailag a jelenleg érvényben lévőre is alkalmazható.

Azaz, ha a foglalóval biztosított ügylet létrejön, akkor a foglaló az ellenértékbe beszámít, így a foglaló átadása az áfa szempontjából előleg megfizetésének tekintendő. Az előleg megszerzése pedig az áfatörvény 159. paragrafus (2) bekezdés a) pontja szerint számlakiállítással és adófizetési kötelezettséggel jár. Fontos ugyanakkor, hogy a vizsgatérítendő előleg összegével – és soha nem a foglaló kétszeres összegével – lehet csökkenteni az adóalapot, hiszen csak az átadott foglalt tekintette a jogszabály előlegnek.

Kötbér

A kötbér esetében tehát a kötelezett meghatározott pénzüsszeg fizetésére kötelezi magát arra az esetre, ha olyan okból nem vagy nem szerződésszerűen teljesít, amelyért felelős. A kötbér kárártalányként is funkcionál: a kötbér jogosultját a kötbér összege abban az esetben is megilleti, ha a kötelezett szerződésszegéséből adódóan egyáltalán nem keletkezett kára, kötbéren felüli kárának megtérítésére a kártérítés szabályai vonatkoznak.

A kötbér eszerint kárártalányként szolgál, amely a szerződés meghíusulása esetén a vétlen félnek jár, attól függetlenül, hogy neki a szerződésszegésből kára származott-e. A kötbér tehát ilyen szempontból nem tekinthető ellenértéknek, hiszen nem kapcsolódik egyetlen ügyletkez sem.

Óvadék

Az új Ptk.-ban az óvadék a zálogjog részévé vált, olyannyira, hogy a jogszabály nem is határozza meg az óvadék fogalmát. Az óvadékra a kézizálog alapításának feltételeire vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azaz a dolgoknak át kell kerülniük a jogosult birtokába. Az óvadék (kaució) fogalmát úgy határozhatjuk meg, hogy az valamely

kötelezettség biztosítására nyújtott pénz vagy értékpapír.

Az óvadék visszaszár, ha az alapul szolgáló szerződés megszűnik, vagy a szavatossági, jótállási idő eltelt. Mivel a szerződésszerű teljesítés esetén az óvadékként átadott pénzüsszeg nem tartozik bele az ellenértékbe, ezért az óvadék átvétele nem is tekintendő előlegfizetésnek, azaz arra vonatkozóan nem áll be adófizetési kötelezettség. (Nyilván abban az esetben, ha a felek úgy rendelkeznek, hogy például az utolsó bérleti díjra a kaució nyújt fedezetet, akkor a fenti szabályok nem érvényesek.)

Garancia

A garanciaszerződés olyan kötelezettségvállalás, amely alapján a nyilatkozatban meghatározott feltételek esetén a garantőr köteles a jogosultnak fizetést teljesíteni. A garanciaszerződésnek a kötelezett – aki a jogosulttal egyéb közvetlen jogviszonyban áll, és aki helyett teljesítésének elmaradása esetére a garantőr fizetési kötelezettséget vállal – nem alanya.

Az új Ptk. szerint a garantőr nem csak bank lehet, hanem természetes és jogi személy egyaránt. A garantőr kizárólag pénzfizetésre köteles, amennyiben a szerződésben vagy nyilatkozatban meghatározott feltételek teljes körűen fennállnak. A bankgarancia a bank (garantőr) és ügyfele közötti szerződés alapján jön létre, viszont a garancia beváltásával az eredeti ügyletben részt vevő, szolgáltatást nyújtó, terméket értékesítő fél részesül kifizetésben, ezért kérdésként merülhet fel, hogy ilyen esetben ellenértéknek tekinthető-e a garancia összege.

Véleményünk szerint nem, hiszen a garancia összege nem feltétlenül egyezik meg az ellenértékkel (ahhoz semmi köze, hiszen más jogviszony alapján állapították meg), emellett akkor fizetendő, amikor a kötelezett fél nem fizeti meg az ellenértéket. A fentiek szerint tehát hiányzik a szükségsszerű ok-okozati kapcsolat az ügylet és a fizetés között, így – véleményünk szerint – a bankgarancia lehívása esetén sem ellenérték-fizetés történik.

dr. Kelemen László, adószakértő, jogász

Tévedett az adóhivatal az illetékkiszabásnál

Az adóhatóság nem fogadta el a vagyonszerző által meghatározott forgalmi értéket, helyette azt maga határozta meg. A Kúria szerint nem eléggé körültekintően.

Az illeték alapjául szolgáló forgalmi értéket az illeték fizetésére kötelezett fél köteles közölni a jogügylet bejelentésekor. A forgalmi érték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 102. paragrafus (1) bekezdés e) pontja szerint az a pénzben kifejezett érték, amely a vagyontárgy eladása esetén az illetékkötelezettség keletkezőkor volt állapotában – a vagyontárgyat terhelő adósságok, továbbá az ingatlanon a vagyonszerző javára az elidegenítéskor megszűnő bérleti jog figyelembevétele nélkül – árként (általában) elérhető.

Ha a bejelentett érték az állami adóhatóság megítélése szerint a forgalmi értéktől eltér, a forgalmi értéket maga a hatóság határozza meg helyszíni szemle, összehasonlító értékek alapján, valamint az illeték fizetésére kötelezett nyilatkozata ismeretében, szükség esetén külső szakértő bevonásával (Itv. 70. § (1)-(2) bekezdései).

Az állami adóhatóság a forgalmi érték megállapítása érdekében az összehasonlító értékek közül köteles – más érték-meghatározókkal együtt – mérlegelni (Itv. 70. § (3) bekezdés b) pontja) ingatlanszerzés esetében a település, nagyobb településnél az egészről elhatárolható kisebb területi egység, külterület esetében a gazdaságilag összefüggő térség ingatlanforgalmának legalább 2 évet átfogó érték-meghatározóit; így különösen a folyamatában növekvő vagy csökkenő ingatlanforgalmat vagy az ingatlanforgalom teljes hiányát, a település, illetőleg a térség ennek megfelelő vagy ettől eltérő értékeit, továbbá az illetékkiszbás tárgyat képező ingatlanhoz térben és időben legközelebbi ingatlanszerzés olyan adatait, amely a forgalmi érték megállapításánál számításba vehető.

Összehasonlítani elsősorban az azonos rendeltetésű ingatlanokat kell. Ha a településen összehasonlításra alkalmas ingatlan nincs, a forgalmi érték megállapításánál a térséghez tartozó hasonló adottságú települések ingatlanszerzési adatait is felhasználhatók.

Az illetéktörvény rendelkezik tehát a forgalmi érték meghatározásának eljárásáról, amelynek során az adóhatóságnak figyelemmel kell lennie az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvénynek (Art.) a tényállás tisztázására és bizonyítására vonatkozó kötelezettségét előíró 97. paragrafus (4) bekezdésére, valamint az Art. 5. paragrafus (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 2. paragrafusának (3) bekezdésére, amely szerint a közigazgatási hatóság az eljárás során az érintett

ügyre vonatkozó tényeket veszi figyelembe, minden bizonyítékot súlyának megfelelően értékeli, döntését valósághű tényállásra alapozza.

Az adóhatóság nem fogadta el az iroda felperes által közölt vételárát forgalmi értéknek, ezért azt bizonyítási eljárás folytatását követően maga határozta meg. Értékelte az ügy dokumentumait, helyszíni szemlét tartott, összehasonlító ingatlanszerzési adatokat vizsgált. A Kúria egyetértett a felperessel abban, hogy a hatóságnak az ingatlan bérlő által történő használatát is értékelnie kellett volna. Az illetéktörvény 70. paragrafusának (3) bekezdése szerint ugyanis az állami adóhatóság a forgalmi érték megállapításakor az összehasonlító értékek között „más érték-meghatározókkal együtt” köteles mérlegelni.

A Kúria álláspontja szerint „az állami adóhatóság a forgalmi érték megállapítása érdekében az összehasonlító értékek között a következőket köteles – más érték-meghatározókkal együtt – mérlegelni” törvényszöveg olyan gyűjtőfogalom, amelybe beletartozik az is, hogy az ingatlan értékét befolyásolhatja, ha azt bérlő használja. Hogy miként befolyásolhatja (értéknövelő, értékcsökkentő, az értéket esetleg nem változtatva), az a konkrét illetékügy egyéni elbírálásához tartozik, ahogyan a felperes által megszerzett vagyontárgy esetében is.

Az adóhatóságnak tehát – azzal együtt, hogy lakásingatlan megszerzése esetén vizsgálja annak lakottságát – irodaként használt ingatlan forgalmi értékének meghatározásakor „más érték-meghatározóként” értékelnie kell az iroda bérlő általi használatát.

A Kúria egyetért az EBH1999. 74. számú döntésben foglalt azon megállapítással, hogy illetékügyben a forgalmi értéket az illetéktörvény, és nem a kisajátításra vonatkozó jogszabályhelyek alkalmazásával kell megállapítani.

Mindezek folytán a Kúria a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 275. paragrafusának (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet, továbbá az alperes határozatát hatályon kívül helyezte, és a másodfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.

Az új eljárásban a hatóságnak az Itv. 70. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt „más érték-meghatározókkal együtt” törvényszöveg alapján vizsgálnia és értékelnie kell azt is, hogy a felperes által megvásárolt ingatlan forgalmi értékét befolyásolta-e, és miként az, hogy az irodát a vétel időpontjában bérlő használta.

adózána.hu

Őstermelő tb-je: akad ellentmondás

A biztosított mezőgazdasági őstermelőknek már csak néhány napjuk van, hogy összesítsék 2015. évi bevételüket az első negyedéves (1658-as) bevallásuk április 12-éig történő benyújtása érdekében. A következőkben e bevallás néhány sorának a kitöltéséhez szeretnénk segítséget nyújtani.

A főlapon a szükséges adatok feltüntetése – ide értve a C blokkban a bevallás negyedéves gyakoriságát jelölve – mellett talán a legfontosabb feladat a D blokkban annak kiválasztása, hogy a bevallást

- mezőgazdasági őstermelőként, vagy
- mezőgazdasági őstermelőként, akinek a 2015. évben a támogatások nélküli bevétele a 8 millió forintot nem haladta meg

nyújtjuk-e be.

A döntés meghatározza, hogy a következőkben a bevallás mely rovatait kell kitöltenünk. A 8 millió forintos értékhatárnál (az egyébként a bevételbe beleszámító) támogatásokkal csökkentett összeget kell figyelembe venni.

Amennyiben tehát az előző évi bevétel 8 millió forintnál nem több, akkor a járulékfizetési kötelezettséget az 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 30/A szakaszának (2) bekezdése alapján kell meghatározni. Ez azt jelenti, hogy a járulék havi alapja a bevétel egy tizenketted részének 20 százaléka, ami után 10 százalékos nyugdíjjárulékot és 4 százalékos természetbeni egészségbiztosítási járulékot kell leróni. Ebben az esetben nincs szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség és a bevallás 01-02-es lapjának B blokkját kell kitölteni.

A járulékalap meghatározása során viszont már be kell számítani a támogatások összegét is. Így értelemszerűen megtörténhet, hogy a korrigált éves bevétel több mint 8 millió forint. Ez abban az extrém esetben lehet érdekes, ha korhatár előtti vagy rokkantsági ellátásban részesülő őstermelőről van szó, akinek az összes bevétele eléri 10 millió forintot, hiszen ekkor az éves járulékalap 2 millió forint, ami meghaladja a minimálbér 18-szorosát, azaz veszélyezteti az érintett ellátását.

A vázolt helyzetben tehát a 01-02-es lap B blokkját töltjük ki. Azt, hogy az őstermelő igénybe venne-e családi járulékkedvezményt (ideértve az elsőházások kedvezményét is) a lap tetején lévő rovatban igennel vagy nemmel kell jelölnie.

Ha kezdő őstermelőről vagy 8 millió forintot meghaladó előző évi bevételt elért őstermelőről van szó, akkor neki a 01-02-es lap A) blokkját kell kitöltenie, a 10 százalékos nyugdíjjárulékot a 7 százalékos egészségbiztosítási járulékot, illetve a 27 százalékos szociális hozzájárulási adót a minimálbér alapul vételével meghatározva. (Tbj. 30/A § (1) bekezdése, illetve a 2011. évi CLVI. törvény 457. § (4) bekezdése.)

Mielőtt azonban a 01-02-es laphoz eljutnánk, néhány szót kell ejtenünk a bevallás NY lapjáról is, egészen pontosan annak B blokkjáról. Ebben arról nyilatkozhat az őstermelő, hogy a magasabb ellátás érdekében vállalja-e, hogy a minimálbér összegénél magasabb alap után fizeti meg a járulékokat, illetve a szociális hozzájárulási adót.

A mezőgazdasági őstermelő járulékfizetésére vonatkozó szabályokat – ahogy említettük – a Tbj. 30/A paragrafus (1) és (2) bekezdése taglalja. Ezzel párhuzamosan a jogszabályi hely (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a mezőgazdasági őstermelő a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében az adóévre vonatkozóan nyilatkozattal vállalhatja, hogy a 19. § (3) bekezdésében meghatározott természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulékot, valamint a nyugdíjjárulékot az (1)–(2) bekezdésben (tehát utalás történik mindkét bekezdésre!) meghatározott járulékalapnál magasabb összeg után fizeti meg.

A jogszabály tehát egyértelműen lehetővé tenné a magasabb összegű járulékfizetés vállalását a 8 millió forint alatti összeghatár esetében is azzal, hogy ebben az esetben a minimálbérnél magasabb összeg után kell megfizetni a 10 százalékos nyugdíjjárulékot, a 4 százalékos természetbeni, illetve a 3 százalékos pénzbeli egészségbiztosítási járulékot és persze a 27 százalékos szociális hozzájárulási adót.

Ugyanakkor a NAV – de legalábbis a 1658-as negyedéves bevallás készítője – nem így látja. A bevallás magasabb járulékalap vállalására vonatkozó NY lapjának 16. sorát csak az tudja kitölteni, aki a bevallás főlapján (a D blokkban) úgy nyilatkozott, hogy a bevallást mezőgazdasági őstermelőként nyújtja be, azaz 8 milliónál magasabb összegű bevétellel rendelkezik.

Végül szót kell ejtenünk a 02-es lapnak 17. soráról is. Az arányos szolgálati időre vonatkozó adatok nélkül a bevallás nem nyújtható be, noha ennek a számításhoz csak a jogviszony megszűnése esetén vagy éppén van jelentősége. Egy folyamatosan fennálló őstermelői jogviszony vonatkozásában a negyedéves adatok nem sok mindent monda-

nak. Ennek ellenére ki kell tölteni a rovatot, napban meghatározva a szerzett szolgálati idő hosszát. Ez a minimálbért elérő havi járulékalap esetén 91 napot jelent az első negyedévben, míg ennél alacsonyabb havi járulékalap esetén arányosan csökken.

Széles Imre, társadalombiztosítási szakértő

Nekik is kötelező lesz online kasszákat használni

További ágazatokra terjeszti ki a kormány 2016. szeptember 30-ától, majd 2017. január 1-jétől az online pénztárgépek használatának kötelezettségét – jelentette be Varga Mihály, nemzetgazdasági miniszter.

A gépjárműjavítási, -karbantartási tevékenységet, a gépjárműalkatrész-kiskereskedelmet, a motorkerékpáralkatrész-kiskereskedelmet és -javítást végzők, a plasztikai sebészeti tevékenységet folytatók, a diszkót, illetve tánctermet működtetők, a ruházati tisztító szolgáltatást végzők és a különböző fizikai közérzetet javító és testedzési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások lesznek kötelezettek az online pénztárgép használatára szeptember 30-ától, 2017. január 1-jétől pedig a pénzváltók csatlakoznak az online rendszerhez – közölte Varga Mihály. Hozzátette: 2017. január 1-jétől a személyszállító tevékenységet végző taxisok és uberések bevételéről is online adatokat kell szolgáltatni a NAV-nak.

A tárcavezető leszögezte: a pénztárgéprendelet módosításának előkészítésekor megvizsgálták, hogy melyek azok a szolgáltató szektorok, amelyek esetében az átlagosnál lényegesen magasabb a bevételek eltitkolásának aránya. A bevezetés időpontjánál szintén körütekintően járt el a kormány, hiszen az érintetteknek megfelelő idő áll rendelkezésükre a készülékek beszerzéséhez.

Jelenleg 217 ezer online pénztárgép üzemel az országban többek között a kereskedelmi egységekben, benzinkutaknál, a gyógyszertárakban, a vendéglátó üzletekben és a szállodákban. A nemzetgazdasági tárca számításai szerint 2014-ben 150-200 milliárd forint többlet adóbevételt eredményezett a költségvetés számára az online kasszákat kötelező használata, 2015-ben pedig további mintegy 60-90 milliárdos többletbevétel várható.

AJÁNLÓK:

Családtag, haver segítene otthon, a cégben? Mutatjuk, hogyan lehet

Amikor az üzlet tulajdonosa kiugrik 1-2 órára elintézni az ügyes-bajos dolgait, ráhagyhatja-e a fiára a boltot, vagy addig be kell zárnia? Segíthet-e szívességből egy barát több napon át szüretelni? Jogszerű-e, ha az ismerősöm nem munkaviszony keretében, de segédkezik a házam alapozási munkáiban, tűzifáért cserébe? Hogyan lehet családtagot foglalkoztatni? Mikor beszélünk munkaviszonnyról, mikor létesíthető megbízási jogviszony?

A legizgalmasabb hétköznapi munkaügyi kérdések egyike, hogy családtag vagy akár egy barát, ismerős hogyan segíthet be otthon vagy a vállalkozásban jogszerű formában. Ennek azért van jelentősége, mert a munka törvénykönyve (Mt.) nem tesz különbséget hozzátartozói, rokoni kapcsolat között, a rendelkezéseit ettől függetlenül is be kell tartani, ezt pedig a munkaügyi felügyelet ellenőrzi.

Szívességi munka

A legegyszerűbb eset, amikor a segítség-re munkabér és mindenféle egyéb ellenszolgáltatás nélkül kerül sor, önkéntesen. Amennyiben a munkavégzésre csak alkalmasszerűen kerül sor, szívességi munkáról (azaz kaláka) beszélünk, ahol a munkavégzés alapja nem egy visszatérő szerződéses kötelelem, hanem jó baráti vagy családi kötelék. (Eredete Erdélybe vezethető vissza, a kaláka szó ugyanis közös munkát jelentett, amikor az emberek ellenszolgáltatás nélkül, egymás megsegítésére dolgoztak. Ilyen volt a fonó, az építkezés vagy a terménybehoradás.)

Ha azonban a munkavégzésre rendszeresen kerül sor, vagy díjazásért cserébe, már munkaviszonnyról beszélünk, annak minden tartalmával, előírásaival együtt, beleértve a járulékfizetési kötelezettséget is. A munkaügyi felügyelő pedig megállapíthatja, hogy a munkavégzés foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében történt, ezért munkaszerződést kellett volna kötniük a feleknek, a munkáltatónak meg kellett volna tennie a bejelentést az adóhatóság felé stb. Ilyenkor a munkáltatót kötelezi a felügyelet a jogszabályok betartására, és munkaügyi bírságot is köteles kiszabni.

Arra nézve, hogy hol húzódik a határ a szívességi munka és a munkaviszony között, támpontul szolgálhat egy 2010. szeptember havi OMMF hírlevél. Eszerint a kalákamunka alapvető jellemzői, hogy ellenérték nélkül, szívességi alapon, segítségképpen zajlik, családi köteléken, rokoni, jó szomszédi, baráti kapcsolatokon alapul. Az ellátandó feladat folyamatossága, ismétlődő jellege, rendszeressége ezekre a munkavégzésekre nem jellemző. Tipikusan egyszeri, alkalmi jellegű, néhány órás munkákról van szó.

Szívességi munkavégzés esetén a felek munkaidőt, munkakört nem kötnek ki, a segédkezők bármikor elhagyhatják a helyszínt, pihenhetnek; érkezésük is belátásukra van bízva. Példaként említi a kisebb közösségekben végzett, főként mezőgazdasági, alkalmi jellegű időnyomunkákat (például szüret), a családi házak építése során szükséges segédmunkákat, illetve a családi vállalkozás keretében folytatott kereskedelmi tevékenységet. Ezek a munkavégzések általában néhány órát, illetve 1-2 napot (tipikusan szombat-vasárnap) vesznek igénybe.

Arra figyelmeztet a hatóság, hogy ha valaki hosszabb időn át (heteken keresztül, hétköznapi módon) dolgozik kalákában, nem életszerű, hogy ingyen, szívességből dolgozna. Az elvégzendő munka sürgőssége, rövid időtartama nem alapozza meg a szívességi munka minősítést.

dr. Hajdu-Dudás Mária, munkajogász

A teljes cikket itt olvashatja el:

http://adozona.hu/munkajog/Igy_segithet_csaladtag

NAV-ellenőrzés: akikért a revizorok az ország másik végébe is elmennek

Sok vidéki nagyváros adóhivatalában szokásos eljárás, hogy újból és újból ugyanazokat a cégeket és magánszemélyeket vizsgálják. A leggyakrabban Nógrád és Hajdú-Bihar megyében találkozhattunk véget nem érő adóvizsgálatokkal. Van olyan magánszemély, akit 2006 óta folyamatosan vizsgálnak, és létezik olyan cég, amelynek évente 20-30 adóvizsgálatban van része.

A sorozatos adóellenőrzések miatt több magánszemély és cég is úgy döntött: megváltoztatja a lakóhelyét, székhelyét, hogy megpróbálja elkerülni a NAV újabb vizsgálatát. Az adóhatóság azonban furmányos volt, és előállt egy új intézkedéssel, amellyel költözések ellenére a jövőben is az érintett adózók előéletét jól ismerő adóhatóságok tudják

vizsgálni az ellenőrzésekbe már belefáradt cégeket és magánszemélyeket.

Az „utánanyúláshoz” mindössze az adóhatóság vezetője által kiállított engedélyre van szükség. És itt nem kell valami különleges megbízásra gondolni, a kiállított dokumentumon csupán egy mondat olvasható, mégpedig az, hogy az adóhatóság vezetője (korábban az elnök vagy az elnökhelyettes) engedélyezi, hogy például egy pesti székhelyű cég adóvizsgálatára Debrecenben kerüljön sor. Így hiába költözteti át egy debreceni társaság a székhelyét Budapestre, az említett engedéllyel az ellenőrzés visszakerül ahhoz az igazgatósághoz, amely évente akár húsz alkalommal is ellenőrizte az adott vállalkozást.

A NAV az adóhatóság vezetőjének engedélyével kiküszöbölte, hogy folyamatos székhelyátváltással, lakcímváltoztatással más adóigazgatóságnál induljon ellenőrzés, s a társaság, magánszemély kikerülhessen a már jól ismert és nem szeretett revizorok látóköréből. Így lehetséges, hogy egy budapesti lakost Salgótarjánban vizsgálnak, egy kaposvári céget pedig Debrecenben. Mindezt egy kormányrendeletre hivatkozással érik el.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. kormányrendelet szerint a megyei igazgatóság illetékességi területén kívül az állami adó- és vámhatóság vezetője adott ügyre vonatkozó engedélyével végezhet ellenőrzést. Ilyen esetben az ellenőrzést követő elsőfokú hatósági eljárást is ez a megyei igazgatóság folytatja le. (Korábban a 273/2010. kormányrendelet szabályozta az igazgatóságok illetőségének kérdését.)

dr. Szeiler Nikolett,

ügyvéd, adótanácsadó

A teljes cikket itt olvashatja el:

http://adozona.hu/adozas_rendje/NAVellenorzesek

5 vagy 27 százalék? Ettől függ a lakóépület áfakulcsa

Szerkezetkész, félkész, kulcsrakész lakóépület: nem mindegy, hogy 5 vagy 27 százalékos áfa rakódik-e az értékre. Értelmezzük a jogszabályokat és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) tájékoztatóját.

Az adóhatóság által kiadott tájékoztató azt az értelmezést követi, hogy az 5 százalékos adókulcs vonatkozhat az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (áfa-törvény) 10. paragrafusa alá eső speciális termékértékesítési esetre is, azaz az építé-

si-szerelési munkával létrehozott, az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzendő ingatlan jogosultnak történő átadására, még abban az esetben is, ha a teljesítéshez szükséges anyagokat és egyéb termékeket a jogosult bocsátotta rendelkezésre.

Hogyan határozható el ez az eset az építési-szerelési szolgáltatásnyújtástól, amelyet ha nem magánszemély adóalany rendelt meg, úgy 27 százalék alá esik?

A jogszabály alapján három feltételnek kell megfelelni:

■ építési-szerelési munkával ingatlant hoznak létre,

■ a létrehozott ingatlan az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzendő,

■ az ingatlant átadják a jogosultnak.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény alapján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezendő tények között a jogszabály 17. paragrafus (1) bekezdésének i) pontjában a törvény csak az épület létesítését vagy lebontását nevesíti, ezzel szemben az ingatlan-nyilvántartási térképen feltüntetendő adatok között az épület és építmény megjelölése is megtalálható. Ezen fogalmakat az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. paragrafusa határozza meg.

Amennyiben a lakóingatlan épületnek minősül, úgy az megfelel az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezendő ingatlan fogalmának. Kérdés, hogy befolyásolja-e a minősítést az épület készültségi szintje?

A NAV útmutató ezzel kapcsolatban egyfelől rögzíti, hogy szerkezetkész, félkész egyalakos ingatlan értékesítése megfelel az áfatörvény 86. paragrafus (1) bekezdés j) pont ja) alpontjában foglaltaknak, azaz első rendeltetésszerű használatba nem vett, beépített ingatlan értékesítése történik (a hozzá tartozó földrészlettel).

Másfelől kijelenti, hogy a kivitelező által teljesített ügyletnek az áfatörvény 10. paragrafus d) pontja szerinti megítélését nem befolyásolja, hogy az adott, rendeltetésszerű használatba nem vett ingatlan félkész, szerkezetkész vagy befejezett (kulcsrakész) ingatlan, továbbá azon körülmény sem, hogy az építési-szerelési munkával létrehozott ingatlannak az ingatlan-nyilvántartásba vétele nem az általa teljesített ingatlan átadással szoros összefüggésben, hanem további építési-szerelési munkák elvégzését követően történik meg.

Kérdéses ugyanakkor, hogy mit ért az adóhatóság a félkész, a szerkezetkész és a befejezett fogalmak alatt.

dr. Bartha László, adójogi szakjogász

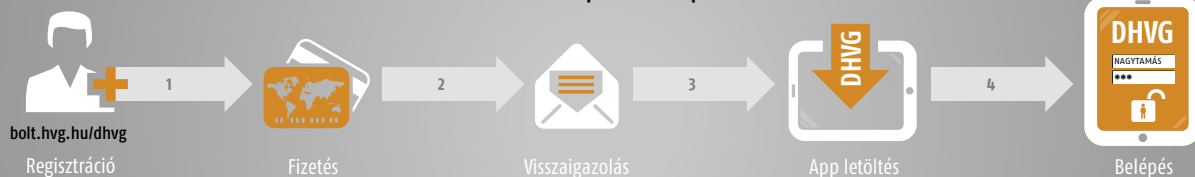
A teljes cikket itt olvashatja el:

http://adozona.hu/afa/Az_a_franya_lakasafa

HVG - ELŐFIZETÉS DIGITÁLISAN IS!

Előfizetés lépésről lépésre:

bolt.hvg.hu/dhvg-elofizetes

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

Rokkantnyugdíj, öregségi nyugdíj

Családunk hölgytagja 1949-ben született. A megállapított szolgálati ideje 25 év 123 nap, amelyet követően 67 százalékos rokkantsági ellátást kapott. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követően változatlan összeggel, de már öregségi nyugdíjként kapja – az igen alacsony – ellátást. A rokkantsági nyugdíj ideje alatt bejelentett munkaviszonnyal rendelkezett. A nyugdíjfolyósító ügyfélszolgálatán azt a tájékoztatást kapta, hogy nem érdemes újraszámoltatnia a nyugdíját, mivel a rokkantsági nyugdíjra is épp azt a százalékos emelést kapta, mintha öregségi nyugdíjra kapta volna. Szerintem azonban nem mindegy, hogy egy százalékos emelés alapja 67, vagy 100 százalék. Kérdésem: az Ön véleménye szerint érdemes-e az öregségi nyugdíj összegét újraszámoltatni, és mi ennek az ügyintézési menete?

SAKÉRTŐNK VÁLASZA

A saját jogú nyugellátások – öregségi, 2012. január 1-jét megelőzően rokkantsági nyugdíj – folyósítása mellett fennállott keresetvékenységből származó keresetek után 2006. december 31-éig az érintett munkavállalóknak egyéni nyugdíjárulékfizetési kötelezettségük nem volt, ezen dátumot követően 2007. március 31-éig önkéntes alapon, 2007. április 1-jétől pedig már jogszabály által előírtan, kötelezően kellett a nyugdíjasként elért kereset után is a nyugdíjárulékot megfizetni.

Szeretném felhívni a figyelmét, hogy a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresetvékenység időtartama szolgálati időként nem vehető figyelembe. Ezen nyugdíjárulékfizetés ellentételezéseként vezették be a 0,5 százalékos nyugdíjnövelést, melynek során a nyugellátásban részesülő nyugellátását kérelmére a nyugdíjasként folytatott foglalkoztatása alapján a naptári évben elért, nyugdíjárulék-alapot képező keresete tizenketted részének a 0,5 százalékával növelni kell.

A növelés iránti kérelmet évente egy alkalommal, legkorábban a kereset megszerzését követő naptári évben lehet benyújtani az érintett személy lakóhelye szerint illetékes megyei kormányhivatal nyugdíjbiztosítási szervénél. A növelés iránti igény több évre visszamenőleg is érvényesíthető, azaz ha például a 2008. évi keresetek után az érintett nyugdíjas még nem kérte a növelés megállapítását, azt 2016. évben is kérelmezheti, így a növelést visszamenőleg állapítják meg.

A III. csoportú rokkantsági nyugdíjat 25 év, vagy annál hosszabb szolgálati idő megszerzése esetén ugyanazon mérték – 71 százalék – alapján számítják ki, mint az öregségi nyugellátást, ezért a 2012. január 1-jét megelőző szabályozás szerinti rokkantsági nyugellátás a mérték szempontjából nem tekinthető csökkentett ellátásnak az öregségi nyugdíjhoz viszonyítva. A kérdésben említett 67 százalék pusztán a jogosultságot megalapozó munkaképesség-csökkenésre utal.

Felhívom a figyelmét arra is, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról lemondani nem lehet, ezért annak esetleges újraszámítására és újbóli megállapítására nincs lehetőség. Esetükben egyedül a korábbi nyugellátás összegének esetleges felülvizsgálata jöhetne szóba, amennyiben felmerülne, és bizonyítani tudnák, hogy a rokkantsági nyugellátás megállapításakor – tévedésből – nem vettek figyelembe bizonyos biztosítási jogviszonyokat vagy kereseti adatokat.

Összegezve tehát, véleményem szerint, nincs lehetőség a korábbi rokkantsági, jelenleg már öregségiként továbbfolyósított, nyugellátás helyett új öregségi nyugellátás megállapítására.

Winkler Róbert, nyugdíjszakértő

Iparüzési adó megosztása

Egy kft. építőipari tevékenységet folytat. Tevékenysége három területen meghaladta a 181 napot és még egy településen ideiglenes iparüzési adóra is kötelezett. Hogyan történik a megosztás, ha van ideiglenes iparüzési adó is?

SAKÉRTŐNK VÁLASZA

Az iparüzési adókötelezettséget adóévenként kell megítélni. Ha építőipari tevékenységet folytat a vállalkozás, és a folyamatosan vagy megszakításokkal végzett tevékenység időtartama adóéven belül a 30 napot meghaladja, de nem éri el a 181 napot, akkor az ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység után naptári naponként legfeljebb 5000 forint iparüzési adót kell fizetnie; a tényleges mértéket a helyi önkormányzati rendelet határozza meg.

Ha az építőipari tevékenység folytatásának időtartama az önkormányzat illetékességi területén a 180 napot meghaladta vagy előreláthatóan meghaladja, akkor a tevékenységek végzésének helye a tevékenység végzés megkezdésének napjától telephelynek minősül, a vállalkozónak állandó jellegű iparüzési tevékenységet végzőként kell bejelentkeznie, és az ideiglenes jellegű tevékenység utáni adót nem kell megfizetnie.

Amennyiben a vállalkozó az önkormányzat illetékességi területén folytatott ideigle-

nes jellegű iparüzési tevékenysége után az adóévre már fizetett adót, akkor azt az adott önkormányzat illetékességi területén végzett adóévi állandó jellegű iparüzési tevékenység utáni adóból vonhatja le. Amennyiben a vállalkozó előzetes bejelentésétől eltérően a tevékenység végzés napjai alapján a vállalkozónak az önkormányzat illetékességi területén ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység utáni adókötelezettsége áll fenn, akkor arról legkésőbb az adóévet követő év január 15-éig köteles bevallást benyújtani, és a bevallás benyújtásával egyidejűleg megfizetni az adót az ideiglenes tevékenység után egyébként fizetendő adó eredeti esedékességétől számított késedelmi pótlékkal növelten.

Tehát a leírt esetben az ideiglenes helyi iparüzési adót a vállalkozás megfizeti a helyi önkormányzati rendelet szerinti tételes mértékben a naptári napok arányában.

Ezen kívül a másik három építkezés esetén az állandó jellegű iparüzési adót fogja fizetni a helyi adókról szóló törvény 39. paragrafusában definiált adóalap után. Annak alapját a helyi adóról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) mellékletében meghatározottak szerint kell megosztania, a megosztást egyébként nem befolyásolja az előzőeken leírt ideiglenes iparüzési adó.

Azaz, ha a vállalkozó állandó iparüzési adóalapja a tárgyévét megelőző teljes adóévben nem haladta meg a 100 millió forintot, a következő 1.1., 1.2. vagy 2.1. pont szerinti adóalapmegosztási módszer valamelyikét köteles alkalmazni:

1.1. személyi jellegű ráfordítással arányos megosztás módszere,

1.2. eszközérték-arányos megosztás módszere,

2.1. komplex módszer.

Ha a vállalkozó adóalapja a tárgyévét megelőző teljes adóévben meghaladta a 100 millió forintot, köteles a komplex módszert alkalmazni (lásd a helyi adó törvény mellékletét).

Az építőipari tevékenységet folytató vállalkozó [Htv. 52. § 62.] – döntésétől függően, az 1.1., 1.2., 2.1. pontokban foglaltaktól eltérően – adóalapját a következők szerint is megoszthatja:

Az adóalap 50 százalékát a székhelye és a Htv. 52. paragrafusának 31. pontja szerinti telephely(ek) szerinti települések között az 1.1. vagy a 2.1. pont szerinti megosztási módszer alkalmazásával kell megosztani. Az adóalap másik 50 százalékát pedig a Htv. 37. paragrafus (3) bekezdésének megfelelően létrejött telephelyek szerinti települések között, az adott településen végzett építőipari tevékenységből [Htv. 52. § 24.] származó, számviteli törvény szerinti érté-

kesítés nettó árbevétele és az adóév utolsó napján fennálló, építőipari tevékenységgel összefüggésben készletre vett befejezetlen termelés, félkész termék, késztermék értéke együttes összegének, a vállalkozó a Htv 37. § (3) bekezdés szerint létrejött telephely szerinti valamennyi településen végzett építőipari tevékenységből származó összes, számviteli törvény szerinti értékesítés nettó árbevétele és az adóév utolsó napján fennálló, építőipari tevékenységgel összefüggésben készletre vett összes befejezetlen termelés, félkész termék, késztermék értéke együttes összegében képviselt aránya szerint kell megosztani.

**Szolnoki Béla, adószakértő,
könyvvizsgáló**

Munkaügyi iratok megőrzési kötelezettsége

Milyen iratmegőrzési kötelezettség vonatkozik a munkaügyi iratokra? Gondolok itt különösen a bérszámfejtést alátámasztó dokumentumokra (munkaszerződések, igazolások, jelenléti ívek stb.) és az ezen iratok alapján készült NAV-bevallásokra (08-as, 01-es), be- és kijelentési nyomtatványokra, bérjegyzékekre, összesítőkre stb. Ki kell-e nyomtatni papír formájában minden NAV felé beadott bevallást, vagy elegendő elektronikusan tárolni? Mik a vonatkozó szabályok?

SAKÉRTŐNK VÁLASZA

A társadalombiztosítási és a jövedelemre vonatkozó iratokra (ideértve a munkaügyi, bérszámolással kapcsolatos dokumentumokat) vonatkozó megőrzési kötelezettségről a törvények külön nem rendelkeznek. Sem a Tbj., sem az Mt. nem tartalmaz a munkaügyi iratok megőrzésére vonatkozó előírást.

Ez elvileg még nem okozna gondot, hiszen úgy gondolhatnánk, az iratok általános megőrzési szabályaiból kell kiindulnunk. (Ezzel szemben a hétköznapi logika alapján is arra a következtetésre jutunk, hogy a munkaügyi, társadalombiztosítással kapcsolatos iratok őrzési idejének hosszabbnak kell lennie, mint például egy főkönyvi kivonaténak, hiszen az érintettek nyugdíjba vonulásakor is fontosak lehetnek.)

A több mint két évtizedes, de még hatályban lévő, a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló

1995. évi LXVI. törvény szerint az irattári anyaggal rendelkező szervek és a maradandó értékű iratokat őrző természetes személyek kötelesek a szervesen összetartozó irataik egységének, illetve eredeti rendjének megőrzéséről, valamint a tulajdonukban vagy birtokukban lévő maradandó értékű iratok megővására gondoskodni.

E törvény meghatározza továbbá a maradandó irat fogalmát is: a gazdasági, társadalmi, politikai, jogi, honvédelmi, nemzetbiztonsági, tudományos, művelődési, műszaki vagy egyéb szempontból jelentős, a történelmi múlt kutatásához, megismeréséhez, megértéséhez, illetőleg a közfeladatok folyamatos ellátásához és az állampolgári jogok érvényesítéséhez nélkülözhetetlen, más forrásból nem vagy csak részlegesen megismerhető adatot tartalmazó irat.

E körbe tartoznak a kérdésben említett munkaügyi iratok (a munkavállalók adatai, a biztosításra és járulékfizetésre vonatkozó adatok), melyek tehát – a fenti előírásokból következően – nem selejtezhetőek, a foglalkoztatónak meg kell őriznie azokat, illetve a cég megszűnésekor a végelszámolónak, felszámolónak gondoskodnia kell iratőrzőnél történő elhelyezésükről.

A papíralapú dokumentumokról elektronikus úton történő másolat készítésének szabályairól szóló, jelenleg is hatályos 13/2005. (X. 27.) IHM rendelet tartalmazza a másolat készítésének szabályait. A rendelet hatálya kiterjed a papíralapú közokiratról, papíralapú teljes bizonyító erejű magánokiratról, papíralapú magánokiratról és papíralapú számviteli bizonylatról történő elektronikus másolat készítésére.

Sajnos sem ez a rendelet, sem a számviteli törvény, sem más jogszabály nem rendelkezik arról, hogy az elektronikus másolat elkészítését követően az eredeti dokumentum (számviteli bizonylat vagy akár a munkaügyi irat) megsemmisíthető lenne. Manapság már vannak olyan cégek, amelyek az iratmegőrzésre szakosodtak, így tetemes mennyiségű irat esetében célszerű ilyen vállalkozást megbízni ezzel.

Az adózás rendjéről szóló törvény – az adó megállapítására vonatkozó joggal kapcsolatos – előírásait is figyelembe kell venni! Az Art. 47.§. (3) bekezdése szerint az iratokat az adó megállapításához való jog elévüléséig kell az adózónak megőriznie, olyan formá-

ban tárolva, hogy a dokumentumokból az adó ebben az időszakban bármikor újra megállapítható, illetve ellenőrizhető legyen.

Ez azt jelenti, hogy a 08-as, 01-es bevallásokat a biztosítottak be- és kijelentésével kapcsolatos bejelentőlapokat nem kell feltétlenül papír alapon, kinyomtatva tárolniuk, de elektronikus megőrzésükre olyan megoldást kell kitalálni, alkalmazni, amely lehetővé teszi, hogy szükség esetén azok – az Art. szerinti elévülési időn belül – bármikor reprodukálhatóak legyenek. E feltételnek eleget tesz – szerintem – a bevallások PDF-formátumban való megőrzése is, de szerencsésebb, ha (akár ún. külső memórián is) a kapcsolódó NAV-os programmal együtt archiválják.

A fentebb hivatkozott, az adó megállapításához való jog annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével elévül, amelyben az adóról bevallást, bejelentést kellett volna tenni, illetve bevallás, bejelentés hiányában az adót meg kellett volna fizetni.

Ha az adott időszak bevallását az adózó önellenőrzéssel helyesbíti az adózó javára, akkor az ezt alátámasztó bizonylatok, nyilvántartások esetében az önellenőrzés esedékességét kell az elévülési idő kezdetének tekinteni. A bérjegyzékek, az ezekről készített összesítők kapcsán a számviteli törvény elvárásai is képbe kerülhetnek!

Ugyanis a számviteli törvény hatálya alá tartozó vállalkozások esetében az iratanyag megőrzésének kérdésében az Szt. 169. paragrafusára is figyelemmel kell lenni.

A könyvviteli elszámolást közvetlenül és közvetetten alátámasztó számviteli bizonylatok körébe – ezeket a hivatkozott jogszabályi hely alapján legalább 8 évig kell olvasható formában megőrizni – az említett jegyzékek, összesítők is beletartoznak, hiszen ezek nem csak a NAV-hoz benyújtandó 08-as bevallás, de a munkabérek, közterhek könyvelését is megalapozzák és ezek támasztják alá az adatok valódiságát.

Tekintettel arra, hogy ugyanazon bizonylatot a számviteli előírások szerint is, és az Art. szerint is meg kell őrizni, ugyanakkor az érintett jogszabályok eltérő intervallumokat állapítanak meg, így az Szt. hatálya alá tartozó vállalkozások esetében a hosszabb – azaz az Szt. szerinti – megőrzési időtartam a mérvadó.

Sinka Júlia, okleveles adószakértő

Kiadó: Kiadja a HVG Kiadó Zrt.,

1037 Budapest, Montevideo utca 14. Telefon: (+36 1) 436-2001 (HVG központ), Fax: (+36 1) 436-2014, E-mail: adozona@adozona.hu

Termékmenedzser: Vörös Tünde

Felelős kiadó: Kékesi Zsuzsa, online divízióvezető